

egyéb intézkedésekre vonatkozik, a második pedig a telekkönyvek átalakítását és helyesbítését tárgyaló munkálatok gyorsításáról szól.

Megsemmisített mandátum. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Kuria ma megsemmisítette Kisely Kálmán párdányi képviselő mandátumát és Löffler Armin küldöttségi elnököt szabálytalanság miatt háromezerhatszáz korona megfizetésére ítélte. Kiselyt az 1906. évi általános választások alkalmával a párdányi kerület függetlenségi és 48-as programmal választotta meg képviselőjévé.

Pártértekezlet. A függetlenségi párt vasárnap déltől hat órákor értekezletet tart, melyen a Rákóczi törvényt tárgyalja.

A fumei kormányzóhelyettes lemondása. Gaál Tibor fumei kormányzóhelyettes legközelebb megváltik állásától utódja gróf Wickenburg István lesz.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház I-ső bíráló bizottsága Mukics Simon elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyben Beck Lajos és Gratz Gusztáv mandátumát végleg igazolta. Tegnap tartott ülést a képviselőház 5-ik bíráló bizottsága is, amelyben Bredicianu Corjolán mandátuma ügyében nemzetiségi igazítás címén elrendelte a vizsgálatot.

A békés-csabai választás. A csütörtökön végbemenő békés-csabai választás iránt politikai körökben nap-nap után fokozódik az érdeklődés. A kerület mandátumáért tudvalevőleg két jelölt küzd: dr. Pető (Pollacsek) Sándor pesti ügyvéd parasztpárti és Beliczay Géza földbirtokos alkotmánypárti programmal. Pető támogatására e hó 23-án Békés-Csabára utazik Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos dr. és Bródy Ernő dr. országgyűlési képviselők.

A függetlenségi pártkör gazdája. A függetlenségi pártkör gazdái tisztét eddig Leszkay Gyula viselte. Most hogy Leszkay háznagygyá választották, a függetlenségi párt a

pártkör gazdájává Putnoki Mór képviselőt kandidálta. Putnoki azonban elfoglaltsága miatt nem fogadja el a függetlenségi pártban a gazda állást, a párt most gazdául Laechner Hugót jelölte.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 20.

Elnök: Justh Gyula.

Lanyha érdeklődés mellett kezdődött el a mai ülés. A teremben alig volt 20 képviselő, amikor Justh Gyula megnyitotta az ülést. A folyosó is teljesen néptelen volt, csak a karzaton szorongott a budapesti leányiskolák nagy csoportja, akik már jóval az ülés előtt foglalták el helyeiket. A miniszterek közül is csak Kossuth Ferenc van itt, mivel a tárcája körébe tartozó iparfejlesztésről szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni. Később megérkezett Jekkel-falussy miniszter is, aki a köréje csoportosuló képviselőkkel tanácskozott. Wekerle, Apponyi Bécsben vannak fontos állami ügyekben.

Elnök: Bemutatja Kelemen Béla levelét. Jelenti, hogy főispánná történt kinevezése folytán lemondott mandátumáról. Elnök a megüresedett kerületben új választás kiírását rendeli el.

Bizony Akos igazságügyi bizottság előadója: II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hazaszállításáról tesz jelentést és kéri a tegnap felolvasott törvényjavaslat kinyomatását és szétosztását.

Elnök: Felhívja Zachariás János előadót, hogy tegye meg javaslatát. Zachariás azonban nem volt jelen. Erre az elnök felhívja Nagy Emil előadót, de Nagy Emil se jelent meg. Elnök föl akarja függeszteni az ülést.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Kéri a Házat, hogy a törvényjavaslatot helyette Sztéryni József adhassa elő.

Elnök: Tiltakozik az ellen, mert ez házszabályba ütközik.

Nagy vita indult meg e miatt. Többen felszólalnak. Kossuth ismételtén kéri az elnököt, hogy más adhassa elő a törvényjavaslatot, mert szerinte az mindegy. A legnagyobb

vita közepett végre megérkezik Nagy Emil, aki bocsánatot kér a késésért, de éppen a törvényjavaslat ügyében késett. Kéri újból a Ház bocsánatát:

Kossuth Ferenc: Megadjuk!

Az iparfejlesztés.

Nagy Emil előadó: A hazai ipar fejlesztéséről szóló törvényjavaslat érdekében szól. Nálunk kétszeresen fontos az iparfejlesztés, amíg az önálló vámterület érvénybe lép. A nemzeti fejlődés korszakát az ipar és kereskedelem terén érhetjük el.

Dacára, hogy az önálló vámterület életbe léptetése küszöbön van, mégis szükség van a törvényjavaslatra, mert máról holnapra nem lehet az ipart és kereskedelmet kifejleszteni, úgy hogy az egy kulturális nemzet szükségletét és igényeit kielégítse. Az önálló vámterület a függetlenségi párt céljával tüzte ki. Jelen törvényjavaslat előfutárja már e célnak, melynek megvalósításán fáradoznak. E törvényjavaslat nagy jogokat ad a kormány kezébe, de jog nélkül nincsen erő. E törvényjavaslat adja meg az erőt, melyre nagy szüksége van a nemzetnek, mert nem lehet tudni, milyen kormány jöhet még uralomra. A nemzetnek tehát e törvényre szüksége van s ezt jóindulattal fogadhatja el, mert olyan kormány lépteti életbe, melyhez bizalommal viseljük. A törvényjavaslatot fejtegetve jobb munkás lakások építését javasolja, ugyancsak a munkások jobb megélhetését, mert csak ezáltal érhető el az ipar fejlesztése. Meggyőző érvekkel ajánlja a javaslat általános elfogadását. Még egyszer bocsánatot kér a késésért.

Kossuth Ferenc: Az előadó olyan szépen fejtegette a törvényjavaslat elfogadását, hogy neki alig van hozzá szava. Kijelenti, hogy a miniszteri székben nem változott és nem változik meg soha. Eljön az idő, hogy Ausztria is belátja Magyarország önálló közgazdaságát s akkor békés egyfélértés fog uralkodni a két állam között. Az iparfejlesztés minden államban évtizedekig tartó munka, de azért ezt siettetni kötelességünk. S elérjük a célt, ha a főurak is belátják, hogy az ipar nem alávaló foglalkozás. (Eljenzés.)

Hivatkozik Angolországúra, ahol a király rokona is foglalkozik iparral. Vegyenek tehát főuraink példát az angoloktól, s akkor Magyarország ipara és kereskedelme is felvirágzik. A tőkének 90 százaléka az országban kell, hogy maradjon a nyers anyag és a munkaerő céljaira. A vámvédelem a legfontosabb kellék az ipar fejlesztésére, ezt az összes államok elismerik. Az ipar fejlesztése előmozdítja a közvagyonosodást, megszünteti a kivándorlást és jobb módra juttatja a népet. Az ipar fejlesztésével mezőgazdasági termékeinket itthon dolgozhatjuk fel, ami nagy anyagi előnyt biztosít.

Az iparfejlesztést kereskedelmi szellemben kell véghez vinni. Ne alkossunk rémképeket az iparfejlesztés tekintetében, de jöhöz az idő, hogy egy más kormány jön uralomra, amely törvénytelen lesz s akkor nagy szükség lesz erre a ma benyújtott törvényjavaslatra, mely Magyarország iparát és kereskedelmét biztosítja. Nagyon kéri a Házat, fogadja el a törvényjavaslatot. (Taps, lelkes éljenzés)

Máni Gyula a kisipar hiányait sorolja fel, melyet a nagyipar teljesen elfojt, mert nem képes a versenyt felvenni. Kéri a kormányt, hogy a kisipar védelmére tegyen valamit. Több kifogást talál a most benyújtott törvényjavaslatban a gyárak segélyezése miatt. A gyárak elnyomják a kis ipart, tehát szerinte a kormány segédkezet nyújt a kis ipar elnyomására. Kéri a kormányt, vonja el a sok kedvezményt a gyáraktól és fordítsa ezt a kisipar fejlesztésére. Módosításokat kíván a törvényja-

Hajnaliné: (El nem titkolt örömmel) »Hát nem itt fogsz lakni?»

Irma: (Mosolyogva szétnéz a fénynyel, de izlés nélkül berendezett lakáson.) Dehogynem! A bárónővel, kivel együtt utaztam — úgy határoztuk — együtt veszünk ki lakást».

Hajnalini: (némi irigységgel.) Ah! A bárónővel? És nagy lakást vesztek?»

Irma: Igen. Két nagy világos szoba. Az egyik lesz a műterem».

Hajnaliné: (Gunyosan) »Ugy? és a fogadó szoba melyik lesz?»

Irma: (Mintha nem hallotta volna sógor-nője gunyos kérdését, fivéréhez fordult.) Hova lettek szép festményeid Lajos? Eladtad őket?»

Hajnaliné: (Kacagva) azok a szép képek? Biz azok édesem felkerültek a padlásra».

Irma: (Csodálkozva) »A padlásra? Annál én alkalmasabb helyet tudnék nekik. A bárónővel egy pár szép képet akarunk venni s ha át adnánk belőle néhányat, édes Lajos, nagyon fogunk örülni. Persze, feltéve ha még jó karban vannak».

Hajnaliné: (Szóhoz sem engedve az zavarban lévő férjét.) Ha nektek tetszik az a paccolás nagyon szívesen átadjuk. (a tizedrangú szinnyomású képekre mutatva.) Nem adok ezek-

ből egyet az egészért. Ugy is mindig boszankodtam, hacsak rájok is néztem. Tudod édesem ide jött a »jó cél« lövész egyesület elnöke és azt mondta Lajosnak, fesse meg az egyesület jelvényét nagyban az egyesület részére. Lajos pedig azt mondta az elnöknek, menjen a cég festőhöz festesse meg azzal. Képzeld ilyen! Vissza utasítani egy olyan ajánlatot, amelyért azt mondják kérjen annyit amennyit akar. És éppen akkor a mikor úgy kellett a pénz, mert a szabónőt vártam a ruhámmal. Hanem eltölti az időt olyan paccolással, amire várni kell míg évek múlva egy vevő akad. Meg haragudtam és fel küldtem mind a padlásra. Nagyon örülök ha megszabadítsz tőlük. Hozatom is le azonnal» (mondta gyorsan hadarva és ki sietett a szobából.)

Irma: (Mégfogja öccse kezét, aki összeszorított ajakkal sápadtan állott az ablaknál. Az idősebb testvér aggodásával, szeretettel) Mi volt ez édes Lajosom? Ez a te feleséged? Es hol van a sokszor emlegetett és megálmodott ideál?»

Hajnali: »Az egy szép álmom volt és annak marad örökre. (szeretettel csókolja meg az öt megértő nővért.)

Eigner Ede és Társa

különlegességek áruháza

== Nagyvárad, Bémer-tér. ==

Kobrak ipők

egyedüli raktára!

Nagy v. zték női- férfi- és gyermek cipőkben a legelegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752. Szabott á r a k!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám

vaslat tárgyában. Egy külön iparpároló bizottság felállítását kívánja, mely függetlenül állna a pártoktól. A törvényjavaslatot jelenlegi formájában nem fogadja el.

Szentiványi Árpád a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy a törvényjavaslatot elfogadja. A kormány felelősséget vállalt, hogy az ipart fejleszteni fogja s ez elég biztosíték.

Kossuth Ferenc: Tekintve, hogy a kültöld is bírálta alá fogja venni jelen törvényjavaslatot, bejelenti, hogy egy ipartanács felállítását határozta el, melyhez a képviselőházból is kér tagokat.

Bauer Antal horvát nyelven teszi meg rövid észrevételét.

Kossuth Ferenc gyarlónak érzi magát abban, hogy nem tud horvátul és így nem értette meg a képviselő kijelentését. Ő Horvátország iránt a legnagyobb jóakarattal viseltetik, de kéri, hogy a horvátok ne menjenek túl a magyarok kívánságain.

Höllő Lajos az iparvédelem fejlesztését tekintti főcélul. Az önálló vámterület életbeléptetése előtt erre nagy szüksége van a nemzetnek. A magyar faj erősségére nagy szükség van az iparfejlesztésre s ez esetben remélhető, hogy a kültöldi tőke Magyarországra kerül az iparcikkek vásárlása által.

A szövetkezeteket veszi pártfogásába a kereskedőkkel szemben, a kereskedők menjenek keletre, délre, a belkereskedelmet hagyják meg a szövetkezeteknek. A közönség indolens a magyar ipari termékekkel szemben az iparpártolás csak akkor lesz eredményes, ha decentralizálják. A törvényjavaslatot elfogadja. (Éljenezés.)

10 perc szünet.

Ernst Sándor: Nem helyesli a törvényjavaslat sürgős letárgyalását, mert itt több, mint kétszáz millióról van szó. Kérdezi a minisztert, hogy az ipartörvény revíziójáról mikor fog törvényjavaslatot előterjeszteni.

Elnök a vita folytatását hétfőre halasztja, ugyanekkor a Rákóczi törvényjavaslatot is kitűzik és kiegészítik a bizottságokat.

Interpellációk.

Lengyel Zoltán: Interpellálja a honvédelmi minisztert a honvédtüzérség szervezése és a honvédség új egyenruhája ügyében.

Jekelfalussy azt válaszolja, hogy a honvédtüzérség ügye még nem jutott azon stádiumba, hogy nyilatkozhatna. Az egyenruhára nézve kijelenti, hogy annak megváltoztatására husz éve törekednek s így a reformot ő már készen találta. Ha alkalom nyílik, az egyenruhát a képviselőház kívánságára megváltoztatja. A Ház tudomásul veszi.

Petrovics István egy krassószörénymegyei alszámvevő ügyében interpellál, aki panaszolja, hogy a megyénél sikkasztásoknak jött nyomára, ezért ötlet állásától elüldözték. Az interpellációt kiadták a belügyminiszternek, mire az ülés véget ért.

Nagyvárad Rákóczi ünnepe.

Városunk Rákóczi ünnepélye alkalmából Rimler Károly polgármester a következő felhívást intézte Nagyvárad polgáraihoz:

Még egy hét és itthon lesz a nemes fejedelem, II. Rákóczi Ferenc Magyarországon, véget ér 200 éves számkivetése. Városunk is kiveszi részét az ünneplésből s az itt következő programok bizonyítják, hogy impozáns és a fejedelem egyéniségéhez méltó lesz kegyeletünk megnyilatkozása.

II. Rákóczi Ferenc, a kuruc fejedelem, a nemzeti szabadságnak apostola, történelmünk egyik legnagyobb alakja és bujdosó társai a számkivetés szomorú napjai után közel kétszáz év óta idegen földön aluszszák örök álmukat.

A kesergő kuruc bánatos zokogása visszhangzik szívünkben akkor, amidőn arra gondolunk, hogy történelmünk díszének, a nagy szabadsághősnek és társainak közel kétszáz esztendőig még az sem adatott meg, hogy porladozó földi maradványaik az édes hazai földben nyugodhassanak, — abban a földben, amelyért mindenüket, szabadságukat és vagyonukat feláldozták.

A nemzetnek ez a fájdalma megszűnil a nemzet régi hő óhaja teljesedésbe megy. A magyar király nemes szíve sugallatát követve teljesítette a nemzet régi vágyait.

Október hó 27-én fogja a nemzet a király hozzájárulásával a drága hamvakat haza szállítani, azon a napon fogják a szent hamvak — a hosszú számkivetés után — először érinteni a hazai földet, hogy azután az anya földben örök pihenőre térjenek.

Ezen történelmi nevezetességű esemény alkalmával ünnepet ül az ország minden rendű és rangú lakosa.

Mi is elhatároztuk, hogy október hó 27-én, amidőn a drága hamvak először fogják érinteni a hazai földet ünnepet ülünk, hogy mi is kifejezést adjunk a nagy hős és társai iránt érzett soha el nem muló hálánknak és tiszteletünknek és hogy bálát adjunk az Egek Urának, a miért nemzetünket II-ik Rákóczy Ferencel megajándékozta.

Legyen ez a nap ünnep!
Szüneteljen a napi munka!

Tegye le az iparos és a munkás százmait, csukják be az üzlet tulajdonosok az üzlet helyiségüket az ünnepnapon d. e. 11 órától 12 óráig: záruljanak be a hivatalok ajtai; ellenben nyiljanak meg a templomok ajtai hálaadásra, nyiljanak meg a szívek a tiszta hazaszeretet befogadására, hogy a nagy nap eseményeit tisztán adják át az utódoknak. Miután pedig a nemzet örök ünnepet ül, lobogószátok fel a házaitokat nemzeti lobogóval, hogy nemzeti szent jelvényünk lobogó lelkesedésünket hirdesse.

Az ünnep napján a hálaadó isteni tisztelt a róm. kath. székesegyházban reggel 9 órakor fogjuk megtartani.

A város hivatalos ünnepe d. e. 11 órakor lesz, amikor a törvényhatóság a városház közgyűlési termében rendkívüli diszkozyűlést fog tartani.

Nagyvárad Polgárai!

Szenteljétek e napot a legszentebb érzellemnek, a haza szeretetének és a kegyeletes hálának.

Ünnepeljétek mindannyian, hogy mindenki lássa, miszerint hazafias érzelmekben és hálában a magyar nemzet minden tagjának a szíve összeforr.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1906. évi október hó 11-én s folytatva tartott üléséből.

Hazafias üdvözléssel:

Dr. Istvánffy István,
tb. tanácsnok.

Rimler Károly,
polgármester.

A jogakadémia ifjusága dicső emlékeztető fejedelmünk II. Rákóczi Fereoc és bujdosó társai hamvainak Kassán tartandó országos te-

metése alkalmából, a temetés napján kegyeletes ünnepélyt tart.

Az ünnepélyt kivételesen 1 koronás belépődíjjal tartják; a befolyt összeg ez országos gyűjtésen állítandó Rákóczi emlékmű alapjára fordítatik. A meghívókat már kibocsátották. A műsor a következő:

1. Megnyitó beszéd. Tartja dr. Bozóky Alajos kir. tan. igazgató.

2. Melodráma, szavalja: Dallos Ferenc I. é. kísérik zongorán Dániel Lajos, hegedűn Pescavicz Jenő I. é. joghallgatók.

3. Ünnepi beszédet mond Török István III. jhallgató.

4. Mezey Zsigmond II. é. jh. Bihari kesergőjét adja elő hegedűn, zongorán kíséri Várszeghy Lajos III. é. jh.

5. Katona Sándor IV. é. jh. szavalja a »Rodostó« című dráma Epilogusát.

6. Végül a jogakadémia ujonnan alakult zenekara kurucdalokat játszik.

Az ünnepélyt f. hó 29-én d. u. 5 órakor az akadémia dísztermében rendezik.

A legényegyletben. A nagyváradai Katholikus Legényegylet és Keresztény kereskedő ifjak egyesülete által II. Rákóczi Ferenc és kibujdosott társai hamvainak, jó magyar hazánk földére való hazaszállításának alkalmából együttesen rendezett hazafias ünnepélynek műsora a következő:

1. Megnyitó beszéd, tartja: Mellau István, igazgató.

2. Bujdosók dala. Solo quartet. Éneklük: Karkusz Sándor, Galló János, Kauczil István, Papp Ferencz.

3. Rákóczi, Veszely-től. Szavalja: Kádár János.

4. Ünnepi beszéd, tartja: Popity János, hirlapíró.

5. Kuruc nóták. Hegedűn játsza Dániel Lajos, zongorán kíséri Dániel Laczika.

6. Rákócziné, Arany Jánostól. Szavalja: Tunyoghy Béla.

7. Rákóczi Rodostóban. Melodráma. Szavalja: Czike Béla, zongorán kíséri Dániel Lajos.

8. »Szegény legénynek olcsó a vére«. Kuruc dal. Éneklük a legényegylet férfi kara, Huszár László karnagy vezetése mellett.

Az ünnepély a Katholikus Legényegylet helyiségében (Teleky-u. 13.) lesz megtartva folyó október hó 28-án, vasárnap délután fél 5 órakor.

Rákóczi és bujdosó társai hamvainak hazahozatalát az ország minden részében megfogják ünnepelni. Az ünneplések között legimpozánsabb lesz a budapesti ünnepély, melynek részletes programját most közölték a törvényhatóságokkal. Hogy a fővárosi ünnepélyek lesznek a legnagyobb keretűek, a mellett bizonyít a »Rákóczi bizottság«-nak tegnap az alispánhoz intézett következő távirata:

Alispán

Nagyvárad.

Szállodák lefoglalva. Magánlakásokat fejünként 8—15 koronáért kívánnak-e? Távirati választ kér

fővárosi Rákóczi bizottság
városháza.

A sürgönyre az alispán még ez ideig nem intézkedett. A biharmegyeieknek, valószínűleg

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tevélyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mínt hogy értéktelen utáztatásokat is kínálnak, kérjen mindenképp »Roche« eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Elaptható orvosai rendelkezésére a gyógyszerárakban. — Am óvatosan! — korona.

már van szállásuk Budapesten és így aligha lesz kellemetlen rájuk nézve a fenti sürgöny.

Késmárkról vettük az értesítést, hogy ott fejedelmi hamvakhoz méltó temetési ünnepélyt rendeznek Thököly temetésére. A késmárki ünnepély olyan keretben fog megtörténni, mint a kassai ünnepély. Késmárkon október 30-án lesz Thököly temetési ünnepélye. Az ottani ünnepélyekre most hívták meg a megyei és városi törvényhatóságokat.

Goluchowszky bukása.

A Wekerle-kabinet lemondása

A király nem fogadta el.

Goluchowszky állása, mióta Rakovszky István és a néppárt több más tagja a múlt delegációban oly éles bírálat alá vette működését, erősen megrendült. A kormány még azt ki tudta vinni akkor, hogy Rakovszky bizalmatlansági indítványát nem szavazta meg a magyar delegáció többsége, de hogy ily bizalmatlansági indítvány megtétele és arra a delegáció kisebbsége szavazott is, alkalmas figyelmeztető volt Goluchowszkynek arra, hogy állásától még az őszi delegáció összeülte előtt megválték. Azóta ismételtelen felmerült Goluchowszky távozásának híre, de a hirt rendesen nyomon követte a cáfolat.

Nincs is kétségünk benne, hogy Goluchowszky szívesen marad, ha a magyar kormány garantálja, hogy a delegációban ellene nem fognak bizalmatlanságot szavazni. Ezt azonban a kormány nem hajlandó garantálni s így most már befejezett dolognak lehet mondani Goluchowszky bukását.

Ezre vonatkozólag értesülésünk a következő:

Bécs, október 20. Ő felsége ma délelőtt 10 órakor külön kihallgatáson fogadta dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, 11 órakor pedig gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert.

Wekerle kihallgatása fél 12 óráig tartott. Amikor a kihallgatás után kérdést intéztek hozzá, azt felelte:

— A Goluchowszky-ügy most a király előtt van. Válságról nem lehet szó, mert a külügyminiszter még nem mondott le.

Arra kérdésre, hogy Goluchowszky még meg fog-e jelenni a delegáció előtt, Wekerle azt felelte, hogy erre nem válaszolhatok.

Bécs, október 20. Wekerle meglátogatta a külügyminisztériumban Goluchowszkyt. Délután három órakor Apponyival visszatért Budapestre.

Budapest, okt. 20. (Saját tud. távirata.) A N. Fr. Pr. esti lapja írja, hogy Wekerle és Apponyi mai kihallgatása döntő fontosságú Goluchowszky távozásának ügyében. Goluchowszky a legközelebbi delegációban már nem fog szerepelni, hanem benyújtja lemondását és megváltja állásától.

Budapest, okt. 20. (Saját tud. táv.) A Presse budapesti jól informált politikai körökből arról értesül, hogy Wekerle és Apponyi mai kihallgatása után Goluchowszky távozásának befejezett tény, Wekerle és Apponyi erősen hangsúlyozták a királynak, hogy nincs módjuk megakadályozni a bizalmatlansági indítványt Goluchowszky ellen. A hangulat különösen a függetlenségi pártban rend-

kívül éles a külügyminiszter ellen. Goluchowszky távozására eszerint csak napok kérdése.

Budapest, október 20. Wekerle Sándor miniszterelnök mai kihallgatásán benyújtotta a kabinet nevében lemondását. Oka, hogy Wekerle ígéretet tett a királynak, hogy megvédi Goluchowszkyt az őszi delegációban a magyar delegáció részéről érhető támadásoktól. Erre azonban kiállítás nincs. A magyar delegáció tagjaiban olyan elkeseredett a hangulat Goluchowszky politikája ellen, hogy az le nem szerelhető.

Ezt megerősítették Apponyi és Zichy miniszterek is. A király *nem fogadta el Wekerle lemondását s így Goluchowszky külügyminiszter megbukott, a királyt őt elejtette.*

A Váradvelence—össi-i vasut.

Nagyvárad városa egymásután teremt meg eszközeit, melyekkel a város kereskedelmét fejlesszék és nagy vidéke fölött dominálónak tegyék.

Alig épült föl a villamos, most ismét egy új vasut létesült, mely a város felvirágoztatásánál egy erős tényezőnek ígérkezik.

Az össi-i—váradvelencei vasut ez az új tényező. Az új vasut 1904. év óta készül és véglegesen csak tegnap lett kész, amikor megtörtént a műtanrendőri bejárás.

A műtanrendőri bejárás délelőtt fél 10 órakor vette kezdetét. Részt vettek benne *Finály* Lajos vasuti és hajózási főfelügyelő, *Jármossy* Béla államvasuti üzletvezető, dr. *Szirmay* Béla, *Szmaszenka* Ernő, *Okolicsányi* Zoltán, Erdélyi Frigyes, Váczy István, Herczeg Ferenc, Erdélyi Vince, *Rimler* Károly, Keszthelyi Zoltán, Varró Domokos, Bordé Ferenc, Kőszeghy József, Komlóssy József, Nagy Márton, Gerő Armin, Hoványi Géza, dr. Berkovits Ferenc, Dus László.

Az elősoroltak a városháza kistermében gyűltek össze és a Szent László-térről külön villamos kocsin mentek ki a Rhédey kertnél lévő indulási ponthoz. Itt átszállottak a bejárando pályán lévő vonatra. A vonat, mely a felülvizsgálókat vitte egy elsőosztályú kocsiból és 4 teherkocsiból állott.

A gőzüzemre berendezett vonat az össi állomásig ment és onnan vissza a kiindulási ponthoz.

A bizottság az utvonalat felülvizsgálta és az erre vonatkozó jegyzőkönyvet fél 12 órakor szerkesztették meg a városháza kistermében.

A jegyzőkönyv felvétele után a vasutnak üzembe vételét a kiküldött bizottság megengedte.

A polgármester kifogásolta azt, hogy a város belterületén a vasut közönséget alkalmazni tilos, mivel annak sűrű fojtó füstje a város közegészségügyére ott hol a vasut el egy, sérelmes. Kéri, hogy a Pece alsó hidjától a város belterületén kokszzsal fűtsék a vonat kazánját. Ez a jövőben teljesülni is fog.

A műtanrendőri bejárás befejeztével a Pannoniában ebéd volt, melyen a bizottsági tagokon kívül számosan vettek részt a városi előkelőségek közül. Az ebéd fölött többen méltatták a vasut célját, mely szerint az Nagyvárad város kereskedelmét van hivatva fejleszteni.

Az új vasut már megkezdte működését és döbörögve szállítja az árukat be a város körpontjába és így nagyon megkönnyítette az államvasutak forgalmát a nagy indóházról és a közönség, de különösen a gyár és kereskedő világ érdekeire igen kedvező befolyással lesz.

Országos mozgalom a tüdővész ellen.

Templomi gyűjtés a tüdőbetegek részére. — Csak egy virágszálat! — Matiné a Kereskedelmi Csarnokban.

Mind hangosabbá válik a kiáltás a társadalomhoz a tüdőbetegek érdekében. A tüdővész napról-napra szedi szárandó áldozatait és keményen dacol minden törekvéssel, mely ennek a világcsapásnak hatalma megtörésére időt, tudást, ügybuzgalmat áldoz. Az emberi tudomány eleddig tehetetlennek bizonyult arra, hogy a tüdővész bacillusának hathatós orvosszerét feltalálja. Az erre irányuló kísérletek meddők maradtak. Ennek dacára a kutatás nem lankad, a kutatók száma szaporodik, kik aztán minden tudásukat, idejüket, buzgalmukat feláldozva pályáznak arra a dicsőségre, hogy nevük valaha a történelem lapjain arany betűkkel megörökítve szerepeljen, mint az emberiség legnagyobb jótevője.

Míg azonban a kísérletezés csak folyik, s az újságok hasábjain hozsannával fogadott ugynevezett eredmények csak arra valók, hogy annál keserűbb legyen utánna a kiábrándulásunk korán előlegezett bizalmunkból: addig a vész tovább pusztít s kegyetlenül szedi sorainkból szomorú áldozatait.

A tüdővész rohamos fellépésének és nagy arányú pusztításának megdöbbentő ténye másfelé, a védekezés más természetű módzataira terelte az emberek figyelmét, akikben annyi szeretet és a szenvedők iránt érzett annyi emberséges szánalom van, hogy a pusztítás fatális közönyvel, tétlenül ne nézzék.

A védekezés első harcvonalában vannak a szanatóriumok. Kétségtelen tények bizonyítják ugyanis, hogy idején alkalmazott szakszerű gyógyítással a tüdőbetegség gyógyítható.

Németországban például a szanatóriumok létesítése óta 25 százalékkal kevesebb a tüdőbetegek halálozása. Az izgalmas teszt cselekedete hát, hogy a társadalom megadja azokat az anyagi eszközöket, melyekből a szanatóriumok felállíthatók. Önmaga ellen vétekez, aki fatális közönyvel hozzájárulását megtagadja.

A szanatóriumok felállítása azonban bármilyen kívánatos, mégis csak költségesebb módja a tüdővész elleni védekezésnek. Ahol tehát az anyagi segélyforrások nem oly gazdagok, hogy a szanatóriumok felállításának költségeit fedezze, ott a francia rendszerű *dispensaire*-ek felállítását kell elősegítenie a társadalomnak, még pedig késedelem nélkül.

A tüdővész elleni mozgalom hullámai itt csapkodnak városunk falai között is. Mióta *Gerő* Sándor dr. agitátása a mi társadalmunk figyelmét tartalmazó röpírataival felkeltette azóta felengedett az eddig tanusított közöny. Sajtónk készséggel és önzetlenül állt a nemes mozgalom szolgálatába és a hivatott faktorok találtak módot arra, hogy a mozgalom hováhamar eredményeket mutasson fel városunkban is.

Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy *Szmeccsányi* Pál megyés püspökünk körrendeletben hagyta meg, hogy egyházmegyéje minden templomában halottak napján gyűjtést eszközöljenek a tüdőbetegek javára. Már most a papok buzgalmán és a hívek adakozásán mulik, hogy tőpásztorunk körrendeletének kívánatos fogantatja legyen.

Az országos mozgalom élén a *József* herceg szanatórium egyesület buzgólkodik.

Csak egy virágszálat! — ezzel a kérelemmel kóztat be az egyesület a kegyelet ünnepe előtt sok magyar hajlékba, ahol szeretet és irgalom lakozik. Egy virágszálat kér abból a koszorúból, melyet szereteteink sírjára akarunk tenni a temetők ünnepén. Kéri ezt a virágszálat annak a halottnak kegyelet emlékéért, akitől a virágszálat elvonjuk. Es kéri ezt a virágszálat a legborzalmasabb betegség ellen való küzdelemre.

Annak a jelszónak, mely csak egy virágszálat kér a tüdőbetegek megmentésére, el kell foglalnia százazrek szívét. A baj oly reneszanszes, a segítség oly nagy anyagi erővel feltételez, hogy célt csak akkor érhetünk el, ha millió sír koszorujából ajánltuk föl a virág-

szálat, ha millió siron egy mécsessel kevesebbet gyújtottunk föl s ez az egy virágszál, ez az egy mécses a tüdőbetegek gyógyítására ömlik mind.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület most építi első népszanatoriumát és pedig Gyulán a Lugos-szerű erdőben.

Az egyesület rövid négy évi fennállása után gyűjtötte össze az építési tőkét, legnagyobb részét egy év óta, mióta az egész országra kiterjedő egyesület lett. Tagjai meghuszosodtak (ma 7000 tagja van) és mivel a társadalom áldozatkészsége jóformán csak egy éve van vele, föltehető, hogy a közelebbi négy évben már több gyógyintézményt létesít, annál inkább, mert a jövőben az olcsóbb francia rendszerű *dispanséereket* akarja építeni.

A mi szűkebb pátriánkban Nagyváradon a tüdővész ellen megindult mozgalomnak Gerő Sándor dr. a leglelkesebb harcosa. S hogy agitációja nem veszett kárba és szava nem maradt a pusztába kiáltó szava, szép bizonyosság reá az a matiné, amelyet *Fekete* Ferenc és *Mezey* Gyula joghallgatók lelkes kezdeményezésére a jogakadémiai ifjuságának egy tekintélyes csoportja november 14-én délelőtt rendez a Kereskedelmi Csarnok disztermében. A matiné programját ének- és zeneszámok, szavaltat, melodráma képezik. A matiné műsorának bizonyára kiemelkedő pontja lesz Gerő Sándor dr. előadása a tüdővész elleni védekezésről. A matinét rendező jogászlifjuság dicséretes buzgalmat fejt ki, hogy erkölcsileg és anyagilag fényes sikere legyen a matinének. A védnökséget értesülésünk szerint Glac Antal főispán fogadta el. A belépti díj 1 korona. A matiné tiszta jövedelme lesz az első összege annak a tőkének, amelynek összegyűjtése után felállítják Nagyváradon az első intézményt a tüdővész elleni védekezésnek, a francia rendszerű dispensaire-t. A cél nagyon nemes. Nagyvárad társadalmá pedig méltányolni fogja a jogász ifjak dicséretes buzgalmat és hozzá fog járulni a matiné fényes anyagi sikeréhez — a tüdőbetegek megmentése érdekében. **P.**

UJDONSÁGOK.

* **Arany érdemkereszt.** A nagyvárad kir. törvényszék polgári iktatóiát, *Fejér* Elek törvényszéki irodatisztát, aki most vonult hosszú és érdemes szolgálat után nyugdíjba, szép kitüntetés érte. Ő felsége ugyanis a személye körüli magyar miniszter előterjesztésére, nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, az aranyéremkeresztet adományozta neki. A kitüntetés a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg az alábbi szövegben:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Fejér* Elek nagyvárad kir. törvényszéki irodatisztának, nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1906. évi október hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe *Boglutz* László végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **Szacsvay Imre emlékezete.** Megemlékeztünk a minap a Szacsvay-asztaltársaságnak arról a kegyeletes elhatározásáról, hogy e hó 24-én, Szacsvay Imre, Nagyvárad város első népképviselője dicső vértanu halálának évfordulóján kegyeletes emlékünnepet tart. A társaság most küldte szét az emlék ünnepre szóló meghívókat, melyben a kegyeletes megemlékezés műsorát is közli. Itt adjuk a meghívót:

A »Szacsvay Imre asztaltársaság« folyó hó október 24-én, Szacsvay Imre Nagyvárad város első népképviselője gyászos, de dicső vértanu

halálának 57 ik évfordulóján kegyeletes emlék ünnepet tart. Az ünnepély műsora: 1. Október 21-én (vasárnap) d. u. 3 órakor, 9 szegény iskolás gyermek felruházása, a közs. polg. fiu iskolában (földszint 10. ajtó.) 2. Október 24-én (szerda) d. e. 9 órakor, Szacsvay Imre emlékére gyászistenti tisztelet a Szent László templomban 3. Október 24-én este 8 órakor a Szacsvay Imre asztaltársaság alkalmi összejövétele (Társas vacsora étlap szerint) a »Bazár« vendéglőben levő külön helyiségében.

* **Szent Orsolya ünnepe.** Szép ünnepe van ma, vasárnap az Orsolya-zárdának; védő szentjének *szent Orsolya* vértanunak emléknapiját tartja a katolikus egyház. Ez alkalomból a zárda templomában délelőtt fél 10 órakor Makuc Ernő zárdalelkész szent beszédet mond, mely után ünnepélyes szent mise következik.

* **A nagyvárad—szoboszlói vasút.** A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette Biharvármegye közönségét, hogy Ledniczky Márton és dr. Kepes Gyula budapesti ügyvédek részére a Szoboszló állomástól Hajduszovát, Derecske, Konyár, Esztár, Pocsaj, Kismaja, Nagykereki, Nagyszántó, Kisszántó, Püspöki határain át Nagyvárad város belterületére és Berettyóújfalui állomástól Szentpéterszeg, Gáborján, Hencida, Esztár, Pocsaj és Nagyléta határain át Székelyhíd állomásig vezetendő vasút építésére az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

* **Trachomás kivándorlók.** A szeptember 27-én Fiuméből Amerikába induló »Slavonia« nevű hajón az utasok között biharmegyei származású egyéneket találtak, akik trachomában szenvedtek. A betegeket a hajóról leszállították és vissza toloncolták őket illetőségi helyikre. Ez alkalomhól utasította a belügyminiszter Biharvármegye törvényhatóságát hogy a trachomás betegek gyógykezeléséről gondoskodják, nehogy a fertőző betegség a közönség között elterjedjen.

* **Az alkohol áldozata.** Nagybárodai tudósítónk jelenti, hogy ott az alkohol tulságos élvezetétől egy ember meghalt. Tegnap reggel az utcán járók egy ház előtt undorító szagot éreztek. Erről az előjáróságot is értesítették. A kivonult előjáróság a ház bezárt ajtaját feltörte. Mikor az ajtó feltárult, szédítő szag csapta meg a belépni akarókat. A szobában a földön egy *Durnyes* János nevű 76 éves ember feküdt halva. A halál amint meg lett állapítva, már 6 napja állott be szívmérgőzés következtében. A vizsgálat megállapította, hogy *Durnyes* az alkohol mértéktelen élvezetétől halt meg.

* **A Katolikus Egyesületek Központja** jövő héten Székelyudvarhelyen keresztényszociális előadási sorozatot kezd. Az előadást 23-án este tartják, a mikor is szónokoknak felkérték *Ugron* Gábort, dr. *Giesswein* Sándort és dr. *Krüger* Aladárt. *Krüger* a kis emberek jogi védelméről fog beszélni.

* **Gyászrovat.** *Sal* István, káptalani uradalmi intéző haláláról, melyről tegnap már megemlékeztünk, a gyászoló család a következő jelentést adta ki:

Özv. *Sal* Istvánné szül: *Papp* Margit az elhunyt neje, *Sal* Ilona férje és gyermekeivel, *Sal* Ferenc mint testvérek úgy maguk, mint számos rokon és jóbarát nevében is szomorodott szívvvel, de az Isten akaratában való megnyugvással jelentik *Sal* István nagyvárad kir. káptalani uradalmi intézőnek a feledhetetlen jó férj, szerető testvérnek és rokonnak élete 43-ik évében, keresztényi türelemmel viselt hosszas betegség s a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. hó 19-én történt gyászos elhunytát. A megboldogult kedves halottunk földi maradványai a római kath. szentegyház szertartása szerint f. hó 21-én d. u. 3 órakor az elhunyt Szentlászló pusztai la-

kásán beszenteltetvén, a temetési szertartás f. hó 22-én d. e. háromnegyed 10 órakor, Nagyváradon, Sal Ferenc-utca 4. sz. háznál fog megtartatni, s az olasz-i róm. kath. templomban az egek Urának bemutatott engesztelő szent mise áldozat után az olasz-i róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Szentlászló pusztá, 1906. október 10. Áldás és béke lengjen porai fölött!

* **Víz a villanytelepen.** A városi vasut részvénytársaság tegnap kérelemmel járult a városi tanácshoz. A kérelemben arról panaszkodik a részvénytársaság, hogy a villamos művek előtt készült vízmedence vizének kiszivattyúzása alkalmával a kiszivattyúzott víz, a víz levezetésére szolgáló csatornából nem halad tovább, mivel nincs meg a kellő lefolyása és így a telep alap építményeihez folyik és azt megrongálja. Ugyancsak ez az eset áll fenn az utcai csapadék vizek levezetésénél is. Ezek a víz kiöntések a villamos épületeknek igen nagy károkat okoznak és azért kéri a részvénytársaság, hogy a csatorna mizériákat a tanács orvosolja.

* **Titokzatos haláloset.** Bihar községét most rejtélyes haláloset tartja izgatottságban. Tegnap reggel Bihar község határában egy eszméletlen állapotban fekvő embert találtak. Az emberek azonnali a körvros lakására dr. Pécly Károlyhoz vitték az eszméletlen embert. Az orvos mindjárt megvizsgálta és a karján sebeket talált. Alig történt meg a vizsgálat, az ember meghalt, anélkül hogy egy pillanatra is magához tért volna. A nála talált írásokból megállapították, hogy az embert Hegyi Imrénék hívják 44 éves munkás. családos ember volt. A halálosetet a sebek üszkösödése idézte elő. Az esetről azonnal jelentést tettek az ügyészségnek, mely a vizsgálat megindítását rendelte el. Halász Elemér központi főszolgabíró és Kassai Kálmán tb. főorvos tegnap délután a helyszínrre szállottak és a boncolást foganatosították. A boncolás eredményéről még nincs tudomásunk, mivel a műtét a késő órákban még mindig tartott. Az a töltevés, hogy a sebek üszkösödése idézte elő a halált még nem egyedüli tény, hogy mi járult még hozzá a halálosethez és mi idézte elő a sebhelyeket, azt a boncolási jegyzőkönyv és a nyomozási eljárás fogja megállapítani.

* **Adományok Simon Miklós osaladjának.** Az első megdöbbenést, melyet Simon Miklós keresztényszociális építőmunkás erőszakos halála híre okozott, hovahamar felváltotta az ország keresztény társadalmának adakozó részvéte. Országos gyűjtést indítottak a fővárosi és vidéki keresztény lapok és a keresztény társadalom karitásának ékes bizonyossága az az eredmény, amelyet a gyűjtés már is feltüntet. Nagyvárad keresztény társadalmá is hallgatott szívére, s már eddig a következő adományokat juttatta hozzánk a keresztényszociális elvek vértanu harcosa gyászos özvegye és három neveletlen árvája részére:

Szmrecsányi Pál dr. megyés püspök 40 K., Vucskics Gyula dr. esperes-plébános 5 K., Imrik Sándor Zoltán olasz-i plébános 2 K., Popity János hírlapíró 1 K., Csordacsics Róbert joghallgató 50 fill., Sebestyén Gyula joghallgató 20 fill., N. N. 10 fill., N. N. 10 fill., N. N. 10 fill., N. N. 20 fill., N. N. 10 fill., N. N. 10 fill., N. N. 20 fill., V. Gyula 50 fill., Tyll János 1 K., Mellau István hitoktató 1 K., K. J. 1 K., Pataky Arnold dr. káplán 2 K., dr. Krüger Aladár 3 K., Horváth István képezdei tanár 1 K., B. B. 20 fill., N. N. 1 K., —: 2 K., Kováts Béla főügyész 1 K., Makucz Ernő zárda lelkész 1 K. Eddigi gyűjtésünk összesen 64 K. 50 fillér, melyet az *Alkotmány* útján fogunk rendeltetéséhez juttatni.

Felkérjük azért szives olvasóinkat, hogy ha Simon Miklós családjának valamit szántak, azt

lapunk szerkesztőségéhez juttatni sziveskedjenek. A beérkező adományokat szívesen továbbítjuk.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti újdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések. Cirzus ezüstművész.

x **Lukács Aladár fehérnemű specialista** első rangú kalap uri divat és fehérnemű különlegesség üzlete Fő-utca, az orsolya apácák új bérpalotájában 1. hó végével nyílik meg, a mely üzlet bizonyára méltó feltűnést fog kelteni minden körben.

x Legolcsóbban, s a legnagyobb raktárt kapjuk őszi újdonságokban az **Amerikai Áruházban** Nagyvárad Olasz Fő-utca, mely áruház Nagyvárad és vidéke előkelő közönségének találkozási helye.

Érdeke tehát mindenkinek az ottan való széttekintés.

EGYESÜLETEK.

Magántisztviselők gyűlése. Felkértenek az egyesület mindama tagjai, hogy ma délután 3 órakor az egyesület nagytermében folytatandó fontos eszmecsere megjelenni sziveskedjenek. Az egybehívók.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap délután: A kis tiszteletes, este: A vig özvegy.

Hétfő: Vig özvegy.

Kedd: Vig özvegy.

Szerda: Vig özvegy.

Csütörtök: Baccarat.

Péntek: Vig özvegy.

Szombat: Rákóczi fia (elsőszor.)

Vasárnap: Rákóczi fia (másodsor.)

Hétfő: Rákóczi fia (harmadsor.)

A kis szökevény. Ezt a kedves melodiákkal telt eleven operettet elevenítették föl az este színpadunkon. Az eleven, színes kis bohó operett szép számú közönséget gyűjtött a színházba. Az előadás egyike volt a jobbaknak. A női szereplők közül őszinte igaz sikerei volt **Dobsa Margit**nak a címszerepben. A szobaleány szerepében gracióz alakítást nyújtott **Haraszthy Mici**. Mindkettő táncprodukciót megismételtette a közönség. A férfi szereplők közül **Palásthy** tetszett különösen. A szép összevágó előadásba sok derűt öntött **Bérci** aki azonban meg nem állotta, egy csöpp izléstelenséget repítsen játékába. Kisebbszerepekben Hajnal tulzott és **Lányi Edith** egészítette ki az operett ensemblét. A zenekart **Rück** karmester dirigálta. —dy.

TÁVIRATOK.

Katholikus nagygyűlés.

Angera, október 20. A katolikus nagygyűlést tegnap Anjouban megnyitották. A táncszórások három napig fognak tartani.

Ciklon pusztítása.

New-York, okt. 20. Kuba szigete az óriás vihar miatt két napig el volt szigetelve a világtól. A Ciklon magába Havannában száz embert ölt meg. Washingtonban komolyan aggódnak a hadihajók sorsa miatt. Hír szerint a hajók legénysége a vihar elől Havannába menekült.

Perzsia kölcsöne.

London, október 20. Anglia és Oroszország elhatározta, hogy Perzsiának négyszáz-ezer font kölcsönt adnak. Ebből az összegből úgy Anglia, mint Oroszország egyelőre százezer fontot bocsát a perzsa kormány rendelkezésére, a kölcsön másik felét pedig később fogják neki átadni.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Veosey Feri hangversenye.

A kis Vecsey Feri világhírre vágyik s bejárja a földteke tulsó oldalát. Mielőtt azonban elindulna, messze tengeren tulra, bucsut vesz a magyar közönségtől, mely első föllépésétől kezdve tenyerén hordta.

Bucsu körutjában városunkat is utba ejtette, hol bucsuzása egyuttal bemutató is volt. Híre azonban messze megelőzte s így nem csoda, ha a közönség teljesen megtöltötte a hangversenytermet s türelmetlenül várta a kis művész megjelenését.

Rövid nadrágos kis fiu lépett a pódiumra, de mikor megszólalt a hegedűje, eltűnt a gyermek s helyette ott állt az érett, megállapodott művész, kinek minden vonóhúzásából visszatükröződik a művészi felfogás, a férfias érzés. Technikája korától eltekintve is bámulatos; játéka biztos és tiszta, interpretálása mesteri.

Műsorát a legkiválóbb mesterek legnehezebb szerzeményeiből állította össze. Vieux temps D-moll hegedűversenye, Bach klasszikus nyugalommal előadott Chansonja Wieniawski Fauszt ábrándja s főleg Paganini gyönyörű Palpitija zajos tapsra ragadták a hallgató közönséget.

Az utóbbi darabot tudunkkal még nem játszották városunkban. Témája a legbájosabb olasz dallam, variációja a legnehezebb és a legnagyobb művészek technikai készségét is próbára teszi. Minden egyes számot meg kellett toldani egy-egy ráadással.

Zongorán Tarnay Alajos kísérte, kit ebben a minőségben az egész ország ismer. Alig van hangverseny melynek műsorán a Tarnay nevét nem olvashatnók. Ennek magyarázata az, hogy alig van művén, ki oly jól tudna zongorán hegedűt kísérni, mint ő. Ma is úgy kíséretével, mint művésziileg előadott szóló számaival s főleg saját szerzeményü bájos Holdas éjével nagy tetszést keltett.

A zongorakíséretet kellemetlenül egészítette ki a folytonos ajtónyikorgás, a kasszánál való pénzcsergetés és a szellőztető mélabus zugása. A ruhatári kiszolgálás rosszabb nem lehetett volna. Dr. K. J.

SPORT.

A nagyváradai tornakör feltámasztása. Köztudomásu dolog, hogy a nagyváradai tornakör jóformán alakulása óta nem sokat lendített a nagyváradai sportélet felvirágoztatásán. Ennek oka, hogy a Körnek sem alkalmas helyisége, sem szakképzett művezetője nem volt. A Torna-Kör néhány lelkes tagja most kieszközölte a főreáliskola minden tekintetben modern tornacsarnokának az egyesület esti gyakorló óráira leendő átengedését, és megnyerte művezetőül a magyar tornasport egyik kiváló képviselőjét, a nagyváradai főreáliskola fiatal tornatanárát, **Lichtmann Bélát**. Sőt

kilátása van arra is az egyesületnek, hogy a tavasszal a város áldozatkészségéből megfelelő sporttérhez juthat, s így agitációját is intenzíven megindítván, bizik benne, hogy városunkban a tespedő sportéletet újra fellendítheti.

Igazságszolgáltatás.

Elgázolt községi bíró. **Márkuc Péter** belényesujlaki gazdálkodó, aki éppen nem hiva az alkoholelleses egyesületnek beszédvén magába egynehány kupica pálinkát vigan hajtott hazafelé Belényesujlakra, az unalmat hangos énekszóval üzte el. Közben magától, vesztére azonban az uton eléje került **Ulka János** petrányi községi bíró, akire bárha az igyekezett előle kitérni, Márkuc Péter reá hajtott s így a bíró a kerek alá került és sérülésével hetekig ágyban fekvő beteg volt. E miatt gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt állott tegnap a büntető törvényszék előtt. A kihallgatott tanúk igazolták, a vádat. Márkuc Péter védője dr. **Váradai Ödön** védőbeszédében felsorolta enyhítő körülmények gyanánt vádlott büntetlen előéletét, kissé ittas állapotát s a többi enyhítő körülményeket. A bíróság vádlottat az enyhítő körülményekre tekintettel 8 napi fegyházra ítélte a mi ellen a kir. ügyész súlyosbírtásért fellebbezést jelentett be.

NYILTTÉR.

Meghívó.

A Lévai Márton-féle könyvkötészet vonalozó intézet és üzleti könyvgyár részvénytársaság 1906 október 28-án délelőtt 11 órakor tartja saját helyiségében I rendes évi közgyűlést, melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja, az **igazgatóság**.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzlet évről, a zárszámadás előterjesztése.
 2. A felügyelő bizottság jelentése az évi mérleg megvizsgálásáról.
 3. Az igazgatóság és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása és megválasztása.
 4. Esetleges idítványok.
- A közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni óhajtó részvényesek tartoznak részvényeiket három nappal a közgyűlés megtartására kintűzött nap előtt a társaság pénztáránál letétbe helyezni.
- A letétbe helyezett részvényekről kiállított elismervény igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre és szavazatra.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, október 19.

Oszták hitelrészvény	678
Magyar hitelrészvény	796
Leszámloló bank	506
Rimamurányi	525
Oszták-m. állam vasutirészvény	670
Közuti vasut	594
Városi villamosvasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, október 19.

Buza okt.	14.40	14.36
Rozs okt.-re	12.84	12.88
Tengeri ápt. 1907	10.14	10.10
Repeze aug.-ra	24.80	25.00
Zab apr.-ra	15.00	92.78

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCKIÓ GYULA.

Árverési hirdetemény.

Nagyvárad város tulajdonát képező alább felsorolt térképi számú földek bérbeadása céljából f. évi október hó 31-ik napján délután 3 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülnek:

1. Ujvárosi 21 sz. két hold föld kikiáltási ára	71 kor.
2. „ 82 „ „ „ „ „	48 „
8. „ 86 „ „ „ „ „	42 „
4. „ 94 „ „ „ „ „	40 „
5. „ 97 „ „ „ „ „	42 „
6. „ 103 „ „ „ „ „	61 „

A bérleti idő kezdődik 1906 évi november hó 1-től s tart 1908 évi október hó 31-ik napjáig, vagyis 2 éven át.

Ajánlatot szóval vagy írásban lehet tenni s azon ajánlattevő, kire az árverés leütitik, köteles az első évre eső bérösszeget az árverési küldöttség elnökének kezébe azonnal lefizetni.

Árverési feltételekül a volt haszonbérleti szerződés feltételei szolgálnak azon kiegészítéssel, hogy az új bérlő a szerződés készítéséért szab. rend. járó díjat a városi pénztárnak megfizetni köteles.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ösméri s magára nézve kötelezőnek elfogadja, a zárt ajánlatokban világosan kiteendő.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csak is az árverés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1906. október hó 19-én.

Komlóssy József,
árverési küldöttségi elnök.

Pénz!

Olcsó tőketörlesztéses kölcsonöket

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlök, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredményel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári vilámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

erőátviteli berendezések felszerelését, hővítését, átalakítását, javítását, vilámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

**Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű**

BÚTOROKAT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

Hirdetemény!

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1906 október 14-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 2500 darab új 200 koronás n. é. részvény kibocsájtása által 500000 koronáról

egy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 2500 darab részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsájtású részvények 210 korona vételárban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 10 korona a rendes tartalékalaphoz csatolotatik.
2. Minden régi részvény birtokosának egy új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 210 korona vételáron felül darabonként 2 koronát bélyeg- és kiállítási-díj címén megfizetni.
3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1906. október 31. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak a részvény lebélyegzése alkalmával darabonként . . . 40 koronát,
és kiállítási díj fejében 2 „
1906. november 15-ig 85 „
1906. december 1-ig 85 „

az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1906. december 31-ig 5 százalékos kamattal térítetik meg.

Az új részvények 1907. január 1-től kedve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsájtandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záróhatáridőig, vagyis **1906. október 31-ig** az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1906. október 15.

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság
igazgatósága.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindentéle bankügyletet, u. m. váltókölcsonnt nyújt, jelzálog-ölcsonnt ad kamatokra betétetni elfogad: könyvre, 5- % mellett és folyószámlára, valamint folyószámlakölcsonnöket nyújt.

Konvertál kölcsonnöket előnyös kamattal b. mellett, előleget nyújt érték-papírokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

Üzlet eladás.

Fábry Testvérek

fő-utcai üzletében lévő férfi-, női- divat-árak, cipők, kalapok, harisnyák, vásznak, szallagok, csipkék, férfi és fiu ingek, ugyisintén az üzlet berendezése az összes bolli és kirakat állványok, üveges iroda, gázcsövek és gázlámpák egy tömegben vagy részletekben is **folyó évi október hó 30-án, délután 3 órakor** a legjobbat ígérőnek eladatnak; az üzlet helyiség is esetleg hozzá kibérelhető.

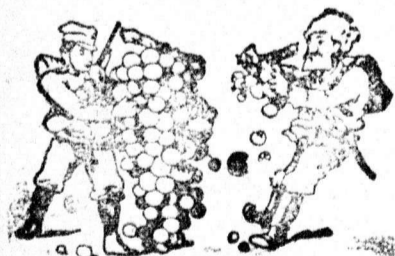
HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

"TISZÁNTUL"

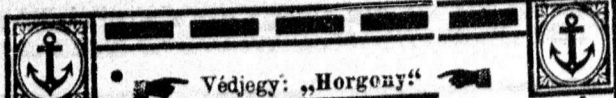
kiadóhivatalában.

Szőlőoltványok.

Va lenint az elmúlt években a Küküllőmenti **ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYI TELEP** tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33.

Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű, egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: **a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor, esemege-bor és különleges esemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok fámulatos eredményeket érnek el.** Kívánatra, képes árjegyzék számos elismerő levéllel, ingyen és bérmentve.

Védjegy: „Horgony”

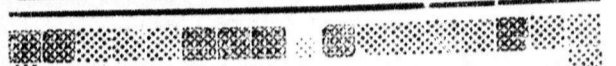
A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kölcsvény-nél, oszznál és meghülé seknél, bedörzsöléskeppen használva.

• **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertárnél, Budapest.

D: Richter gyógyszerertára az „Aranyoroszlánhoz”,

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

BELEK.

A közelgő házi disznóölésekhez.

Ajánljuk nagy raktáruknak marhabelek, sertésbelek és juhszátllingokban legjutányosabb árakon

Kienast és Bauerlein

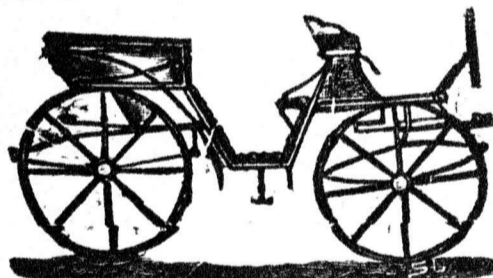
Budapest, IX. Szvetenay-utc 21.

Globin

a legjobb és legfinomabb Czipő tisztítószer

Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

Villanyerőre berendezett n.-várad **KOCSIGYÁR!**

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsi szükségletét kielégíthessük, gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktáruknak megtekintését új kocsikból a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsiállítást Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeleetlen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlauder kocsikból.

Bármilyen kék 12 óra alatt szereltek.

Mint a garai kerekék helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a törlők beszerzett gumikék javítását díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatör, lényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

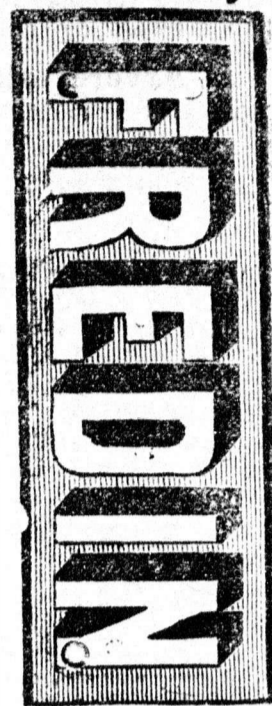
VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánva és bérmentve küldünk.

ingyen 1737

Kérjen csak **Selle & Kary's**

Legjobb

tisztítószer

1804. mindanfélé sárga és fekete cipőnek Különösen ajánlható Boxealf-, Oscaria Chev- és Laxnareck cipőknek.

BÉCS, X.II

Hirdetések

jutányos árban

felvételnek

a

"TISZÁNTUL,"

kiadóhivatalában.

A hágói uton

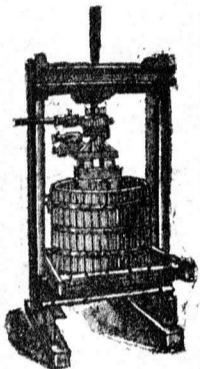
16 holdas szőlő

gyönyörű fekvésű, kisebb parcellákban **eladó**. Értekezhetni

Dániel Lajosnál,

Lukács György-utca 7. szám.

URSUS

borsajtó a legtökéletesebb, szabadalmazott **acélgerenda-szerkezettel.**

Felső nyomással, 3 át-tétellel.

Honi gyártmány!

A legmagasabb nyomásképeséggel. A törköly egy darabban távolítható el. A must a vasrészekkel nem érintkezik, ezáltal a bor megfeketedése ki van zárva.

Könnyű kezelés kevés munkaerővel.

TÓTH GYULA, Debrecen.

Árlap ingyen és bérmentve.

A folyó évi kolozsvári gazdasági kiállításon **díszoklevéllel** kitüntetve.

Képviselő és raktár:

KUGLER ALBERT-nél,

Nagyvárad.

Telefon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel:

WALLERSTEIN FERENC.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Takarékpénztár zálogosztálya
e hó 24-én

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy birtokosok a tárgyaik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Saját gyártmányu iskola cipőinket

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, ugyszintén a **legfinomabb kivitelű női és férfi cipőinket**, melyek saját gyárunkban készülnek

a legolcsóbb árak mellett.

Tisztelettel:

Nádor Henrik és Társa,

Helybeli és vidéki telefon 63.

1755.

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota.

Oriási választék

Mindennemű nagy, szoba, közép, ágy elé való, futó, diván és Linoleum **szőnyegek**, **paplanok**, asztal- és ágy **garnitúrák** csipke-, szövet-**storok**, **függönyök**.

AZ

ALKALMI

ÁRUHÁZ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. (Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.)

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

Szolid és figyelmes kiszolgálás

Angol és magyar gyártmányu ruha, kosztüm és blous **kelmék**, mintás sima és pique **Barchetek** francia blous és pongyola-**fjanelek**. Valódi szepeségi vásznak, damastok chiffonok, Kávés és asztal-garnitúrák, harisnya és mindennemű **Jéger-árak**.

Biharmegye legolcsóbb bevásárlási forrása.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló óra — ékszer és látszer üzletem, óra javító műhelyem a »Fekete Sas« szálloda épületének lebontása folytán

Fő-utca, Orsolya-zárda épületébe

(Kiss Dávid dobány tőzsdéje során.) Sebő Imre könyvkereskedésével szembe helyeztem át, s azt

SZILÁGYI GÉZA és TÁRSA

örvényszékieleg bejegyzett cég alatt folytatom. Kitűnő minőségű diák, katona és vasutas órák jótállással.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra is kéri kiváló tisztelettel

Szilágyi Géza

órák. Fő utca.

Telefon 630 szám.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Alapított 1898-ban.

Alapított 1898-ban.

Elsőrangú cipész üzlet!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy az őszi idény beálltával **megérkeztek a legszebb és legfinomabb bőrök** és mint a múltban, úgy ezután is legfőbb törekvésem rendelőimet tisztességes és minden igényt kielégítő munkával kiszolgálni, miről ugyan már az eddigi t. rendelőim is meg vannak győződve, hogy üzletem fennállása óta a nálam készült **cipők, csizmák** a legfinomabb anyagból és a legszebb és legújabb divatu szabás szerint készítettnek mérték után, amit bizonyítanak fentebb látható kiállítási kitüntetésem is.

Meggyőződés céljából elég egy próba rendelés, — Kiváló tisztelettel

UJLAKY ISTVÁN

cipész mester

Nagyvárad, Sz.-János-u. elején, Kispipa vendéglővel szemben.

HÁASZ MANÓ kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD Zöldfa-utca elején

Meglepő az a szépen összeválogatott nagy raktár, mi most érkezett meg mindenféle őszi cikkekben, gyönyörű divat újdonságok, melynek megtekintése figyelmet érdemel. Az árak pedig elvannak ismerve, hogy a legolcsóbbak.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.” Moskovits Farkas és Társa ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

